

taryalnego i dowodząc, że tego rodzaju instytucje dają największą gwarancję kapitalistom, lokującym w kasach takich towarzystw swoje kapitały. Zdziwiło mnie więc nie mało, gdy nagle ten sam Związek w ostatnim numerze w artykule wstępnym pod napisem: „Baczność“, ostrzega ogólnikowo przed mogącymi powstać towarzystwami zaliczkowymi, bo być może, że zakładają je „osoby podejrzanego konduity, że świadomym sobie zamiarem wyzyskania łatwowiernej publiczności“, której „biada, jeżeli się da złowić i ponieść im swoje kapitały“ itd. Co to znaczy? O kim to mowa? Jeżeli rzeczywiście jacy oszuści zabierają się do okradzenia publiczności za pomocą „stowarzyszenia zarejestrowanego“, prosimy p. redaktora Związku o dokładniejsze wskazówki, o wymienienie stowarzyszenia, przed którym ostrzega, bo publiczność czytająca Związek mogłaby najuczciwiej ludzi posądzając najniebezpieczniej o chęć zbagacania się cudzym kosztem, albo też w ogóle stracić zaufanie do wszelkich „stowarzyszeń zarobkowych“, które przecież Związek tak popiera, albo wreszcie w końcu posądzić istniejące już towarzystwo zaliczkowe o chęć zaprowadzania w tym zakresie robót we Lwowie monopolu, i o tak zwany „Brodnieć“!

Mysł uczczenia 25 letnich redaktorskich zasług p. Hipolita Stupnickiego i przysporzenia starcowi pomocy materyjalnej, przyjmuje się u nas. Wczoraj odbyło się liczne zgromadzenie zwolenników tej myśli, którzy, jak słyszę, postanowili zawiązać komitet mający zająć się wydaniem książki zbiorowej na wzór „Wist“ i „Warty“. Wymieniano mi nazwiska bardzo sympatyczne, popularne i poważne osób stojących na czele komitetu, wstrzymując się jednak z ich ogłoszeniem, póki rzecz cała więcej nie dojrzeje.

NIEMCY.

* **Berlin**, 22 kwietnia. Na posiedzeniu parlamentu z dnia wczorajszego, o którym już pisaliśmy a na którym toczyły się obrady nad projektem do prawa, dotyczącego się przeszkody w nieprawym wykonywaniu urzędów kościelnych, przemawiali jeszcze przy końcu sesji pp. Saucken-Tarpschen, Bayrhammer i hr. Frankenberg. Pierwszy z nich wypowiedział, że jakkolwiek jego zdaniem tylko rozdział między państwem a kościołem wszelki usunąć może antagonizm i zapewnić pokój społeczeństwu, wszelako zgadza się na pominięcie projektu, ponieważ toruje on drogę do tego rozdziału. Przemówienie pominięciem mowy miało ten cel tylko, żeby wykazać, że stronnictwo postępowe wyjątkowo tylko w kwestii wojskowej głosowało z frakcją centrum, że jego zasad bynajmniej nie podziela. Nic nowego także nie przytoczył hr. Frankenberg w swej długiej mowie, w której rozprawił o historii sekcji i o dłuższym swym pobycie w Rzymie. Po przemówieniu wreszcie p. Bayrhammer, członek centrum, który wyrzekł to przekonanie, że projekt rządowy przyczyni się tylko do zapewnienia triumfu kościołowi, zamknął posiedzenie i na tem skończyła się dyskusja w pierwszym czytaniu.

Sesja w dniu dzisiejszym rozpoczęła się obradami nad interpelacją posła Szultze-Delitsch:

1. Czy spodziewać się można na pewno przedłożenia w przyszłej sesji parlamentu przyręconego projektu do prawa o kasach zasilkowych i dopomagających robotnikom?

2. Czy można oczekiwać z uwzględnieniem § 141 ustępu 2 ordynacji proceduralnej ze strony rady związkowej, żeby w pojedynczych krajach przez robotników założone, na wzajemności oparte tak zwane wolne kasy pomienione rodzaju utrzymywały się w obecnym stanie aż do uregulowania tej sprawy przez prawo niemieckiego państwa. — Interpelant wykazywał, że obowiązkiem jest państwa, jeśli nie chce, ażeby klasy robotnicze większe jeszcze poniosły straty, utrzymać w obecnym stanie pomienione kasy. Prezydent Delbrück odpowiedział, że przyrzeczony projekt na przyszłej przedłoży kadencji.

Następnie interpelował Alzacyk poseł Sühlin co do budowy kolei żelaznej z Kolmaru do Breisach i odebrał odpowiedź, że budowa pomienionej linii kolei po porozumieniu się z badeńskim rządem w przeciągu dwóch lat będzie ukończoną. — Mimo zaręczenia Provinzial-Corresp., która utrzymuje, że w kwestii prawa prasowego przyjdzie do porozumienia między rządem a rozmaitemi stronnictwami, wskazując narodowo-liberalne pisma na przepisy o policyjnej konfiskacie, jako na te, które główną w tem porozumieniu stanowią i stanowią będą przeszkodą. — Jak ostatnie z Berlina donoszą wiadomości, parlament w sobotę przyszłą będzie zamknięty, prawdopodobnie ośmioboście przez cesarza. — Posiedzenia Izby poselskiej rozpoczynają się w poniedziałek dnia 27 b. m. Na porządku dziennym projekt do prawa o expropriacji.

AUSTRIA I WĘGRY.

* **Wiedeń**, 21 kwietnia. Dzienniki wiedeńskie zajęte dziś jedynie tem co się dzieje w Peszcie, a więc ceremoniami towarzyszącymi otwarciu tak austriackiej jak i węgierskiej delegacji, przyjęciem takowych przez cesarza i przemówieniem marszałków w odpowiedzi na pezdrowienie monarsze. Delegacja austriacka ukonstytuowała się opuszczając dziś stolicę węgierską i powraca do Wiednia, aby wziąć udział w pracach parlamentu, który po kilkudniowych feryach rozpoczyna 23 b. m. na nowo swe posiedzenia.

Od lat kilku toczyły się między rządem austriackim a Rosją układy co do pertraktacji majątkowych dawniej dyceyji krakowsko-kieleckiej. Rokowania te postępowały powoli a to przeważnie z winy komisarzy rosyjskich, którzy wszelkimi możliwymi sposobami zwlekali ukończenie tej sprawy. Z tego powodu uchwalila nawet w marcu r. b. Izba wiedeńska rezolucję wzywającą rząd, aby starał się jak najspieszniej przeprowadzić rokowania z rządem rosyjskim w sprawie dyceyji krakowskiej. Dla rządu i skarbu austriackiego sprawa ta tem większe ma znaczenie praktyczne, o ile rząd był zmuszony udzielać dotąd subwencji i dotacji niektórym r. p. klasztorom i kościołom, których majątki zostają pod sekwestrem rządu rosyjskiego. Gdy majątki te zwrócone zostaną pierwotnym i prawowitym właścicielom, ustanie potrzeba subwencji. Otóż korespondent wiedeński Czasu donosi obecnie, że sprawę tę prowadzoną przez tyle lat nareszcie można uważać za skończoną i załatwioną. Wiadomość tę przywiózł do Wiednia z Warszawy radca skarbowy p. Szlachetowski, który wraz z generałem konsulem w Warszawie baronem Brennerem-Felsach prowadził rokowania jako delegat i pełnomocnik

rządu austriackiego. Ze strony rosyjskiej trzech było delegatów, a mianowicie generał-porucznik Giecwicz, tajny radca senator Markus i radca stanu hr. Osten-Sacken. Radca skarbowy p. Szlachetowski już przywiózł punkta przedugodne, potrzebujące tylko ostatecznej ratyfikacji. We wszystkich ministerstwach, w których zakres wchodziła ta sprawa, w ministerstwie spraw zagranicznych, w ministerstwie oświaty i skarbu z wielkim uznaniem wysłuchano relacji p. Szlachetowskiego, zwłaszcza ministrowie dr. Stremayr, de Prestis i dr. Ziemalkowski podziękowali pełnomocnikowi austriackiemu za gorliwość i trud. Pod względem finansowym rezultat rokowań trzeba nazwać pomyślnym. O ile wiem, pisze tenże korespondent, rząd austriacki odbierze dla duchowieństwa krakowskiego przeszło 3 miliona złr., czyli 2,300,000 rubli srebrem, już po zaspokojeniu wszelkich żądań i pretensyj rządu rosyjskiego. Wszystkie dobra nieruchomości, będące własnością duchowieństwa krakowskiego, położone w Królestwie Polskim przejdą natomiast na własność rządu rosyjskiego.

Z dziełcami tych dóbr już przeprowadzono pertraktacje i zaspokojono ich żądania, tak iż rząd rosyjski, wypłaciszcy rządowi austriackiemu sumę kupna, obejmie rzeczono dobra wolne od wszelkich długów. Wielką część powyższej sumy, jaką rząd rosyjski wypłaci rządowi austriackiemu, stanowią odsetki zaległe od 45 lat. Mówiono mi, że n. p. Panny Franciszkańki przy kościele św. Andrzeja w Krakowie otrzymają około 200,000 złr. tytułem procentu, a około 800,000 złr. tytułem zwrotu kapitału, razem około 1,000,000 złr. — za zupełną dokładność cyfry nie ręczęmy. — Panny Norbertanki na Zwierzynku tytułem procentu i kapitału około 5—600,000 złr. i t. d. Po ratyfikacji umowy nastąpi wypłata pieniędzy w Warszawie w terminach bądź sześćmiesięcznym, bądź sześciomiesięcznym. Termin sześciomiesięczny po ratyfikacji jest najdłuższym, tak iż po 6 miesiącach cała sprawa będzie ostatecznie załatwiona. Wypłata pieniędzy nastąpi w Warszawie, a oba rządy wyznaczają — zapewne tych samych delegatów — dla odbioru pieniędzy, wymiany aktów i dokumentów oświadczeń. Depozyta lubelskie obejmie zapewne rząd rosyjski, jak niemniej zniszczeniem będzie wzajemne prawo księży do posiadania i nabywania dóbr na obcym terytorium.

FRANCYA.

* **Paryż**, 20 kwietnia. Cała prasa bez wyjątku zajęta wyłącznie prawie septennatem i jego znaczeniem. Wszystkie przecież rozumowane i nierozumowane w tym względzie artykuły nie przynoszą nic nowego i powtarzają ustawicznie jedną i tę samą wrotkę, którą badaj kiedy kto wydumaczy, jeśli sam gabinet nie wystąpi z wyjaśnieniem swej polityki. Bien Public zwraca ponownie uwagę na zamieszczenie, jakie panuje pomiędzy sprawami 24 maja. Français przyznaje to również, ale pociesza się tem, że przy danej okoliczności porozumieją się takowi i działają będą zgodnie połączonymi siłami. Przyznaje się Français, dziennika półrządowego, do chaosu, jaki panuje w łonie gabinetu i najbliższej mu stojącej meżami, jest nie małego znaczenia i nakazuje przypuszczać, że przedtę czy później musi przyjść do wyjaśnienia ostatecznych celów i zamiarów obecnego rządu.

Co się tyczy opozycji, na którą rząd przy ponownym zebraniu się Zgromadzenia narodowego napotkał, to takowa charakteryzuje się mniej więcej w słowach wystosowanych przez p. Beaussire, doputowanego z Vendée, do Journal liberal de la Vendée. Deputowany Beaussire pisze: „Opozycja nasza szanuje siedmioletnią władzę prezydenta republiki i skierowaną jest tylko przeciw jej obecnemu ministrowi; opozycja nasza szanuje wszelkimi Zgromadzenia narodowego, ale żąda, aby takowe przypominało sobie swój początek i uwzględniło sprawiedliwe żądania opinii publicznej.“ — Republikańskie opierają nadzieje swe na liczbach następujących: Od czasu ogólnych wyborów do Zgromadzenia narodowego odbyło się 172 wyborów uzupełniających, pomiędzy tymi 137 republikańskich i 35 legitymistycznych, orleanistów i bonapartystowskich. Przy wyborach od 2 lipca 1871 aż do 29 marca 1874 oddano okrągłą liczbę głosów 9 milionów, z tych padło 7½ miliona za republikę a 1½ tylko za monarchię. Tym sposobem ma republika 5½ miliona większości.

Pierwszym fortem jaki ma być zbudowany pod Paryżem, jest fort Corneilles. Wzniesionym będzie w pobliżu wsi tego samego nazwiska, na wzgórzu tworzącym łańcuch pagórków oddzielający dolinę Sekwany od doliny Montmorency. Z wzgórza tego wspaniały rozciąga się widok, widać zeń cały Paryż, bieg Sekwany, las Saint Germain, całą dolinę Montmorency, i dalej Normandję. Oficerowie inżynierii przybyli już do Corneilles i rozpoczęli swe prace.

Większa część rad generalnych zakończyła już swe narady, tylko rady generalne Rodanu i Gironde rozpoczynają dopiero w dniu jutrzejszym posiedzenia. O bliższych szczegółach z odbytych narad nie donoszą jeszcze nic dzienniki. — Piętnastu członków rady generalnej Wogezów wysłało do p. Thiersa telegram tej treści: „Niżej podpisani republikańscy radcy generalni obchodzą uroczystość dzień twych urodzin. Francja potrzebuje ciebie jeszcze bardziej.“ P. Thiers odpowiedział jak następuje: „Do p. Juliusza Favre, członka rady generalnej Wogezów. Dziękuję panu i proszę podziękować w mém imieniu wszystkim członkom rady generalnej za pamięć o mnie w dniu 15 kwietnia.“ — Wdzięcznym jestem panom za tę pamięć. A. Thiers.“

Wiadomo już czytelnikom naszym, że stronnictwo klerikalne wymogło na rządzie, aby pousuwać z miejsc publicznych i promenad paryskich nagie postumenty i statuy, jako niemoralne. Tym sposobem powynoszono z ogrodów luksemburskiego i Tuileries co najpiękniejsze zabytki sztuki. Świeżo donosi Corresp. Hava, że kapituła Saint Denis żąda usunięcia statuy Maryi Antoniny z bazyliki Saint-Denis, w której pomieniona statua znajduje się już od lat 55. Jako powód do usunięcia podaje kapituła zbytnie wygorszenie królów. Statua Maryi Antoniny ma być przeniesioną z bazyliki Saint Denis do Louvru.

Rząd sprzedał Malmaison i kilka jeszcze dóbr narodowych i obecnie poszukuje kupców na grunta, na których stały publiczne gmachy, mianowicie ministerstwo skarbu, spalone przez komunę. Nabywcy zobowiązani są nado muszą wystawić na zakupionych gruntach gmachy w tym samym stylu, w jakim pobudowane są kamienice ulic Rivoli i Castiglioni.

HISPANIA.

* **Madryt**, 20 kwietnia. Koncentrowanie wpyska, mającego utworzyć trzeci korpus pod dowództwem generała Conchy, odbywa się szybko. 18 batalionów,

między temi 6 utworzonych z żandarmeryi a 4 z żołnierzy celnych, przybyło już z Santander do Santonny i Laredo; oczekują jeszcze 6 batalionów. Słychać, że Concha otrzymał rozkaz rozpoczęcia z innej strony operacji wojennych przeciw karlistom, prawdopodobnie od południa w kierunku Valmasedy. Zwiertzyli to, jak się zdaje, karliści, i dla tego rozpoczynają wzmacniać swe stanowiska pod Valmasedą i nowe budować zasieki i szanie między tem miejscem a pozycjami pod Galdames.

Bilbao zaprowiantowany jest do 10 maja, nie pozostaje przeto marszałkowi Serrano wiele czasu do namysłu.

Don Karlos uznał za potrzebne zamianować dziś całe ministerstwo. Elio ma odegrać rolę ministra wojny, jakiś nieznany hr. del Pinal objąć tę sprawę wewnętrzną i skarbu, a ministrem spraw zagranicznych został „admiral“ Vinate, awanturnik, który tak dobrze jak dobry jego towarzysz Anrich wystąpił się różnym stronnictwom, a którego, uwięzionego w swym czasie za zamiar wywołania rozruchów w jednej z południowo-zachodnich prowincji wypuścił rząd z więzienia, lekarze bowiem orzekli, że dzisiejszy minister karlistowski spraw wewnętrznych nie jest przy zdrowych zmysłach. — Ależ i zakres działania p. ministra spraw zewnętrznych nie będzie tak ogromnym już dla tego samego, że żaden rząd nie miał odwagi zawiązać z don Karlosem jakiegokolwiek stosunków.

Jeden z nie wielu oddziałów karlistowskich uwiązanych są jeszcze między Sierra Morena a górami Toledo, został dnia 14 bieżącego miesiąca rozbitym. Oddziałem tym dowodził Amador de Villar jeden z najdzielniejszych i najodważniejszych partyzantów, który stojąc na czele niewielu stóśunkowo ludzi, sprawiał nie mało kłopotu wojskom republikańskim. Major Melguizo napadł na niego, ubił mu 53, ranil 33 i zabrał do niewoli 205. Co się stało z samym dowódcą — nie wiadomo.

Telegrams.

(Z biura Wolfa.)

Nowy York, 21 kwietnia. Stan Louizjany nawiedzony został wielką powodzią tak że 11 okręgów trzcinowych są uprawa bawełny i 14 innych zajętych chodową trzciną cukrową, stoi pod wodą. Zniwo całe zniszczone, 250,000 akrów bawełny, 100,000 akrów zboża i 500,000 akrów trzcin cukrowej. Reszta gmin Louizjany poniosła również znaczne straty, około 25 tysięcy osób utraciło cały swój dobytek. Kongres rozporządził rozdanie bezpłatne żywności pomiędzy ludność nawiedzoną powodzią.

Nowy York, 22 kwietnia. Wedle nadeszłych tu wiadomości przyszło pomiędzy demokratami a republikanami w Kansas do bójk. Wojsko musiało przywrócić na nowo porządek.

TELLUS.

* Podaliśmy w piśmie naszym niedawno bilans upadłości Tellusa oraz niektóre szczegóły do konkursu się odnoszące, dziś zaś dla wyjaśnienia całej tej sprawy, tak żywo ogół społeczeństwa naszego obchodzący, podajemy w całej oświadczenie sprawozdanie z konkursu Tellusa p. Manheimera, dla wierzyteli masy konkursowej wygotowane. Brzmi ono jak następuje:

Towarzystwo komandytowe na akcje Buńskich, Chlapowski Plater et Comp. pod nazwiskiem Tellus — utworzone w roku 1863 na podstawie ustawy notaryalnej z 19 października 1862, do rejestru handlowego zapisane pod dniem 4 lutego, miało na celu zarządzenie pożyczekmi środkami powstającym potrzebom rolnictwa i pośredniczenie kredytem obywatelom wiejskim. Osobiste odpowiedzialni spółnicy tej firmy są właściciele ziemscy:

hr. Ignacy Buński z Samostrzela pod Wyrzyskiem, Tadeusz Chlapowski z Turwi, powiatu kościańskiego, hr. Stanisław Plater z Wroniaw, powiatu białostockiego. Ogólny kapitał Towarzystwa wynosił pierwotnie 500,000 tal. tj. 20,000 tal. wkładki jawnych spółników i 480,000 tal. udziałów akcyonaryuszów, na które to udziały wydano 2400 akcji po 200 tal. wygotowanych wedle przepisów prawnych na imię odnośnych akcyonaryuszów. Kierownictwo przedsięwzięcia, które miało być ograniczać na interesach bankowych i wekslowych, przyjmowaniu zabezpieczeń i interesach komisowych, było wyłącznie w ręku jawnych spółników, podczas gdy akcyonaryusze reprezentowani przez Radę nadzorczą wybieraną na walnem zebraniu, kontrolowali dopilnowania statutu, sprawdzali doroczne bilanse, t. j. rachunki i rewidowali książki i kase.

Walne zebranie miało się zbierać corocznie, naradzać się nad monitami Rady nadzorczej przeciw prowadzeniu interesów i ułożeniu bilansu, udzielić pokwitowania i ust. nowic dywidendę. Rada nadzorcza składająca się z 10 osób wybierana była przez walne zebranie zawsze na 3 lata. Interes rozpoczęty został w dniu 4 lutego 1863 z kapitałem wpłaconym aż do tego czasu na akcje w ilości 292,900 tal. Piewszy bilans ułożony już na 1 lipca 1863 wykazuje czystego dochodu 12,818 tal. 28 sz. 3 fen., na podstawie którego przyszła do podziału dywidenda 4½ pct. Od tego czasu rok rocznie 1 lipca zamykano książki i układano bilans.

Podając wszystkie roczne bilanse od 4 lutego 1863, czasu rozpoczęcia interesu, aż do 21 października 1873, dnia otwarcia konkursu.

Dla objaśnienia dodaje, że aż do roku 1873 książki zawsze zamykano z ostatnim czerwca, ale że zestawienie rezultatów, książki i dokumenta przedkładano zwykle walnemu zebraniu do bliższego zbadania w listopadzie. W roku 1873 nie mogło już być walne zebranie zwołane, bo konkurs ogłoszony w dniu 21 października. Kazałem więc na rok 1873 bilans nie ułożony jeszcze przy otwarciu konkursu ułożyć aż do dnia 21 października, w którym to dniu książki sądowo zamknięte zostały.

I. Bilans na rok 1863/4, w którym to roku wpłaty na akcje wynosiły 336,800 tal., wykazuje czystego dochodu 21,702 tal. 15 sz. 1 fen. i daje dywidendy 5 pct.

II. W r. 1864/65 wpłacono na akcje kapitału 419,900 tal. Bilans tego roku wykazuje czystego dochodu 49,336 tal. 2 sz. 9 fen. i daje dywidendę 7 pct.

III. W r. 1865/66 wpłacono cały kapitał akcyjny w ilości 500,000 tal. Dochód czysty wynosił 68,074 tal. 7 sz. 2 fen. a dywidenda ustanowiona została na 7½ pct.

IV. Rok 1866/67 wykazuje niedobór a raczej stratę 8198 tal. 15 sz. 8 fen. Na wniosek jawnych spółników postanowiono podówczas walne zebranie nie tylko pokryć stratę z funduszu rezerwowego wynoszącego 48,609 tal. 28 sz. 3 fen. ale nado wypłacić akcyonaryuszom dywidendę 4 pct.

V. W r. 1867/68 wynosił dochód 21,309 tal. 13 sz. 1 fen. i dywidenda ustanowiona została a 4 pct.

VI. W następnym roku 1868/69 wynosił czysty dochód 42,559 tal. 12 sz. 1 fen. skutkiem czego dywidenda ustanowiona została na 5½ pct.

VII. W r. 1869/70 wynosił czysty dochód 37,908 tal. 13 sz. 4 fen. a dywidenda ustanowiona została na 5½ pct.

VIII. Rok 1870/71 wykazał czystego dochodu 50,495 tal. 16 sz. a dywidenda ustanowiona została na 6 pct.

IX. Ostatni bilans wreszcie od 1 lipca 1871 aż do 1 lipca 1872 wykazał czystego dochodu 85,920 tal. 25 sz. 11 fen. i dywidenda ustanowiona została na 10½ pct.

Jeżeli po tak świetnym ostatnim roku zaraz w następnym roku przy otwarciu konkursu w dniu 21 października 1873 r. ułożony bilans nie tylko nie wykazuje żadnego zysku, ale nado niedobór 578,036 tal. 18 sz. 1 fen., przyczynę tego szukać należy — bok innych powodów, mianowicie w opłakanych stóśunkach giełdowych roku 1873. Prowadzenie interesu w ogóle nie odpowiadało nigdy celowi, jaki sobie ta instytucja wytknęła. Mały stóśunkowo kapitał akcyjny 500,000 tal. ułożony został

zaraz na samym początku po większej części na hipotekach i gruntach. Już w roku 1864 powzięto plan założenia cegielni i wykonano go a cegielnia ta pochłonięła kapitał 40,000 tal. Pann Grabowskiemu pożyczono na zakupno dóbr Wronki 190 tysięcy tal. który to kapitał aż do r. 1870 ciążył na tym majątku. Na dobra Sońskie, Łowencowie i Glinno t. j. właścicieli tych majątków pożyczono razem około 200,000 tal. na długi czas i kapitały te dotąd na dobrach tych są ulokowane.

Pominały to, niektóre prywatne osoby miały dług w banku od 100,000 do 200,000 tal. w.

Skutkiem tego nie wystarczały własne środki do prowadzenia regularnych interesów wekslowych i bankowych i trzeba było użyć wielkiego kredytu, który już to ze względu na osobliwie odpowiedzialnych spółników, już to mianowicie z powodu hr. Ign. Buńskiego, uchodzącego za pierwszorzędnego właściciela dóbr, chętnie był udzielany.

Już w r. 1866 przechodziła instytucja wielkie trudności celem utrzymania się w stanie wypłacalnym. Przy akcyjnym kapitale 500,000 tal. było welle bilansu na r. 1866 i 1867 wypłaconych na hipoteki i grunta 354,734 tal. 13 sz. 10 fen., podczas gdy dług bieżący banku wynosił 391,439 tal. Na szczególne przesilenie w r. 1866 trwało krótki czas tylko i z nie wielkimi stratami pokonać można zostało.

Pomimo to prowadzone dalej interesy w większych jeszcze rozmiarach i w r. 1870 wyposażono kupca S. Littnera znacznymi środkami, aby na wspólny zysk utworzył nowy interes bankowy. Kredyt udzielony początkowo Littnerowi przez Towarzystwo komandytowe Buńskich, Chlapowski, Plater & Comp. był nie wielki, ale zwiększał się coraz bardziej, tak że przechodził sumę 300,000 tal. Do konkursu S. Littnera zgłosił się Towarzystwo komandytowe z pretensją około 200,000 tal.

W rok później — w październiku 1871 — utworzone przez wydział bankowy Towarzystwa komandytowego nowy wydział produktów, który również szerokie przybrał rozmiary i już ku końcowi 1872 około 800,000 tal. w zaliczkach na kontraktach dostawy wydał, czyli bankowi ujął.

Takie rozpraszanie interesu przy szczupłym kapitale obrotowym było tylko możebnym w czasie wielkiego napływu pieniędzy z zagranicze banki i domy komiwo skoro tylko życono sobie wejść z niemi w stóśunki handlowe. Tellus przyjmował chętnie te oferty, i pobudzał przez to na się zobowiązania, które w krytycznym roku 1873 sprowadzić musiały jego upadek.

Celem powiększenia kapitału obrotowego nie odpowiadającego już obrotowi interesu, zwołano w kwietniu 1872 nadzwyczajne walne zebranie i postanowiono, wniosek, aby według § 8 statutu powołającego na powiększenie kapitału akcyjnego do 3,000,000 tal. rozpiąć nową emisję akcji. Uchwalono zatem wydać nową emisję akcji w sumie 1,500,000 tal. i tymczasowo żądać na nie 40%, wpłaty a właścicielom i emisji zastrzeżone prawo do żądania na każdą starą akcję, trzech nowych. Te akcje, któreby niekorzystały z tego prawa mieli jawni spółnicy wycofać jak najspieszniej z handlu.

Właściciele starych akcji wzięli około 750,000 tal. (udział po 40%) nowych akcji; reszta przekazywana została bankowi Hinsberg, Libke et Comp. w Berlinie celem wprowadzenia akcji na tamtejsze giełdzie.

Wprowadzenie akcji na giełdę miało ten dobry skutek, że cały materjał akcyjny z małą stratą był ulokowany. Przy dobrej opinii jakiej instytucja używała (dawała podówczas 10½% dywidendy) i dla ówczesnej predykcji, do akcji podnosił się kurs nowych akcji coraz wyżej.

Bank utęszył Potworowski, Małeki, Plewkiewicz i Sp. zakupił w nadziei, że kurs jeszcze się więcej podniesie i że możebnym będzie odprzedać papiery z korzyścią spekulantom, którzy wielką ilość tych akcji obowiązyani byli dostarczyć per ultimo listopada 1872 r. o wycenie 40 proc. co czyni 360,000 tal. (nominalnie a przeto z spłatą 40 proc. co czyni 360,000 tal. nie był jednakże w dniu oznaczonym w stanie podjąć kupionych akcji za gotówkę zapłacić. W tym stanie rzeczy objął bank pod firmą: Hinsberg, Libke i Sp. w spółce z Telusem uprządkowanie interesu, jakiego się podjął bank Potworowski, Małeki, Plewkiewicz i Sp. a to za wynagrodzeniem, wynoszącym około 64,000 tal. i od tego czasu nie dało się o wycenie akcji, które przeszły napowrót w posiadanie Tellusa, puścić, z wyjątkiem małej ilości w kurs, tem więcej, że i położenie się zmieniło.

W ten sposób bank miano pieniądze znalazł się znów w posiadaniu przeważnej części swych akcji i wstąpił w przesilenie z r. 1873 z małymi środkami a wielkimi długami.

Celem zapewnienia sobie kredytu, musiał utrzymać stóśunki bankowe z wieloma zagranicznymi instytucjami pieniężnymi, co się nie dało inaczej uskutecznić, jak że dawano ciągle nowe polecenia do zakupu i sprzedaży na giełdzie.

Tak wolens zawikłano się tak na własny rachunek jak i rachunek niepewnych w części komitentów w ciągu r. 1873 w spekulacje giełdowe, które według bilansu z dnia 21 października 1873 r. przyniosły straty przeszło 500,000 tal.

Inne domy bankowe dały się jedynie uprosić za dostarczenie nadzwyczajnych rekcji, do prolongowania kredytu i tak już w kwietniu 1873 r. zastawiono przytoczone w dotychczasowym spisie hipoteki szląskiego Vereinsbanku w Wrocławiu. Wrocławski bank dyskontowy Friedenthal i Sp., który znaczne miał pretensje do Tellusa, napierał później, aby go za bezpiecznie, a gdy oświadczył zarazem, że gotów jest do dalszych zaliczek, otrzymał jako zastaw pod dniem 12 paźd. p. r. oznaczone w załączeniu hipoteki i dokumenta.

Hipoteki te dane były w nadziei, że będzie można je w krótkie wykupić, gdyż inaczej trudno było sobie wytłumaczyć, jak można było oddawać w zastaw dokumenta, nie będące własnością instytucji, gdyż takowe powierzone mu zostały również w charakterze zastawu.

Wszystkie te środki nie wystarczyły do zięgnięcia całej wypłacalności. Dnia 16 paździer. z r. powołano tutaj najwięcej interesowanych bankierów celem naradzenia się nad środkami, mogącymi posłużyć do utrzymania instytucji. Nie przyszło do żadnego z zgody. Jeszcze raz mianowali dyrektorowie instytucji, że uda się, gdy dołożą wszelkich sił, ominąć drogę konkursu. Za gwarancję Ign. hr. Buńskiego, który pozwolił na dobre swe zahipotekowane 300,000 tal. pożyczyl 17 paździer. r. z wrocławski bank dyskontowy 240,000 tal. gotówką, lecz i ta pomoc nie skutkowała. W obec niekorzystnych pogłoszek, jakie obiegaly o instytucji, wycofali ci, którzy mieli w niej złożone na procent depozyty, swe pieniądze, tak że w 2 dniach nie było ani śladu z wymienionej co dopiero kwoty.

Dnia 20 paździer. z r. wstrzymano wypłaty a dnia 21 paździer. otwarto konkurs.

Prowadzenie interesu miało spoczywać według statutu w firmowych spółniakach; w rzeczywistości jednakże każdorazowy prokurator kierował interesem.

W latach od 1863 do 1866 był Zygmont Behrends, który później pod firmą Behrends et Palski otworzył interes a w r. 1868 podał się do konkursu a obecnie za granicą bawi, prokurator Tellusa. Od 1 stycznia 1867 do 1 października 1872 powierzoną miał sobie prokurę Edward Grabowski, równocześnie z nim urzędował August Sniechotta w tym samym charakterze w czasie od marca 1872 do 23 listopada 1872. Odtąd narodził się do 21 października 1873 był prokurator Szymon Sokolnicki.

Hr. Stanisław Plater był zwykłym obecnym w biurach Tellusa, mieszkał także w lokalach do Tellusa należących i zajmował się zarządem. Inni dwaj spółnicy rzadko tylko zajmowali się kierunkiem interesu i mieszkali w dobrach swoich.

Członkami rady nadzorczej byli: A. na czas od 4 lutego 1863 do 1 lipca 1868: 1. bankier Leopold Kronenberg z Warszawy, 2. hr. Józef Potulicki z Wielkich Jezior, 3. Józef Mycielski z Kobylego Pola, 4. kapitalista Jan Zawisza z Warszawy, 5. ks. Leon Sapieha z Galicji, 6. właściciel dóbr Kajetan Blichowski z Pomarzan, 7. dyrektor banku T. Dunimski z Sypłowa, 8. właściciel dóbr Władysław Taczanowski z Sypłowa, 9. hr. Edward Poniski z Wrześni, 10. właściciel dóbr Bolesław Swinarski z Halina. — Ad s. był przewodniczącym ad zastępą. — B. na następne trzechlecie (— do 1 lipca 1869): 1. hr. Mieczysław Kwilecki, 2. Kajetan Buchowski, 3. T. Dunimski, 4. Hipolit Turno z Obiezierza, 5. hr. Józef Potulicki, 6. Włodzimierz Wolniewicz, 7. hr. Edward Poniski, 8. Bolesław Swinarski, 9. Bolesław Potocki z Bedlewa, 10. ks. Leon Sapieha. Przewodniczącym hr. Edward Poniski, zastępcą hr. Józef Potulicki.

Dnia 29 listopada 1867 wystąpił Edward Poniski a w czerwcu 1868 Bolesław Swinarski a w miejsce ich wybrani zostali rzeczniczy Franciszek Małeki z Wrześni i właściciel dóbr. Gracze z Burku. C. za czas od 1 lipca 1869 do 29 lipca 1872: 1. Teodor Dunimski, 2. hr. Józef Potulicki, 3. Dąbógmunt hr. Grudziński, 4. właściciel dóbr Wolniewicz z Dąbógmunt, 5. Hipolit Turno, 6. Mieczysław hr. Kwilecki (wystąpił 30 grudnia 1870), 7. Bolesław Potocki (wystąpił dnia 30 października 1870), 8. właściciel dóbr Gracze z Karolewa, 9. Edward Swinarski z Kruszwia, 10. Leon hr. Skórzyński z Czerwików. Przewodniczącym był hr. Józef Potulicki, zastępcą Aleksander Roman Czartoryski z Rokosowa, 2. Włodzimierz Wolniewicz, 3. Hipolit Turno, 4. hr. Zygmunt Grudziński, 5. hr. Leon Sapieha, 6. hr. Alfons Sierakowski z Berlina, 8. Ignacy Moszczyński, 9. Napoleon Małkowski, 10. Ernest Swinarski. Przewodniczącym Ignacy Moszczyński.

Członkowie zarządu wybierali z pośród siebie rok rocznie komisję dla przegrania książek i dowodów a ta poddawała zwykłe postawione jej zadaniu a przy pojedynczych nadzórach, które zwykle dotyczyły rzeczy tylko podrzędnych.

podawała swe monita. Odnosne obrady zapisane są w książce protokółowej.

Co do stanu majątkowego masy konkursowej, ustawiłem niedawno dnia 10. marca bilans, który również przedkładam. — (Podaliśmy go już. Przyp. Red. Dzienn. Pozn.)

W kolumnie I. zestawione są aktywa jak się wykazują z książek; takowe wynoszą brutto 2,708,885 tal. 28 sbr. 7 fen. i przewyższają pasywa o 150,302 „ 12 „ 6 „

Pomiedzy zalegającymi pretensjami jest jednak wielka część takich, które z powodu niewypłacalności dłużników lub z powodu podniesionych przez nich zarzutów nie będą mogły być ściągane. Suma przeto pretensji jako też hipotek i gruntów musiała wedle przedsięwziętego stosownie do rzeczy oszacowania wartości być niższą.

W kolumnie II przedstawione są zredukowane aktywa a te przedstawiają tylko sumę górną 1,686,981 tal. 11 sbr. 8 fen. tak że przy masie bierniej 2,558,583 „ 16 „ 1 „ okazuje się niedobór 921,602 tal. 4 sbr. 5 fen.

Uwzględniwszy dalej należy, że z aktywów suma 318,937 tal. 30 sbr. 8 fen. zastawiona jest w hipotekach, które nie dla ogółu wierzycieli, lecz tylko dla wierzycieli zastawnych są do spieniężenia; ważność tymczasem prawna pewnej części zastawów przezeńnie zaczepiona zostala.

Nareszcie zasługuję na uwzględnienie następująca jeszcze okoliczność.

Akcyje II emisji w obieg puszczane nie zostały, wydawano raczej za wpłatą 40 pct. tak zwane asygnowane udziały, które po zupełnej wpłacie sumy iniennej zaumienione być miały na akcyje. Ponieważ pierwotne statuta dozwalały podwyższenia kapitału akcyjnego do 3,000,000 tal. a zebranie walne podwyższenie takie do 2,000,000 tal. uchwalilo, przeto urobilo się zdanie, że wpisanie nowej emisji akcyi do rejestru firm nie jest potrzebne, ile że tymczasowo tylko asygnowane wydawano udziały. Zdania tego nie podziela wielu właścicieli tak zwanych młodych akcyi; zgłosili oni jako wierzycieli uskutecznić wpłatę, twierdząc, że cała emisja w powodu nie nastąpienia zapisania do rejestru firm jest nieważna. Jeżeli się to zdanie utrzyma, natenczas przyniosło do masy bierniej jeszcze około 330,000 tal. jak już wyżej podano.

Kilka zgłoszonych pretensji powstało z sprzedaży lub zastawu deponowanych papierów wartościowych. Klasa IX szeregownie: nr. 112 hr. Witolda Lubieńskiego, nr. 169 hr. Amalii Lubieńskiej, nr. 194 pani Mańkowskiej, nr. 254 hr. Maryli Szolderskiej, nr. 262 Stanisława Chłapowskiego, nr. 284 Ignacego Moszczeńskiego, nr. 319 Józefa Romockiego.

O ile zasięgnąć mógłem informacji, dowiedziałem się, że depozytariusze zgadzali się na sprzedaż lub zastaw.

Książki prowadzone są z należytym poglądem i odpowiednio do rzeczy i odpowiadają wszelkim wymogom, jakie prawo handlowe w § 28 i nast. podaje. Wszystkie książki jakie tylko są potrzebne, nie tylko istniejące, lecz nadto wielka liczba po części niepotrzebnych książek pomocniczych, które wszystkie porządnie są prowadzone. Wszystkie książki prowadzone są po polsku.

Poznań, 9 kwietnia 1874.

Ludwik Manheimer,
zarządca masy konkursowej
Bniński, Chłapowski, Piater i Sp.

Izby, aby wszystkie uchwalila projekta lub przynajmniej żadnego nie odrzucała bez odpowiedzialnego ekwiwalentu.

WIADOMOŚCI MIEJSCOWE I POTOCZNE.

Poznań, dnia 23 kwietnia.

— **Teatr polski.** Dziś komedia Feuilleta, tłumaczona przez Gustawa Czerwikowskiego: Miłość i dyplomacya, oraz dramat pp. Maillana i Cormona: Włóczęga; obiedwie sztuki po raz pierwszy. W sobotę dnia 25 bm. opera: Halka; w roli tytułowej wystąpi p. Friderici Jakowicka; w niedzielę dramat Henr. hr. Rzewuskiego: Bracia Strawińscy; w przyszłą zaś sobotę na beneficj utalentowanej i zasłużonej artystki p. Heman, tragedia Gutzkowskiego: Uriel Acosta.

— **Teatr polski.** W dniu wczorajszym wystąpiła na scenie nasza p. Friderici Jakowicka. Publiczność licząc się zebrała, nie tak jednak licznie, jakby to niezawodnie było nastąpiło, gdyby wystawiona była cała opera, czego jednak z powodu, iż dwóch członków naszej opery za urlopem wyjechało, niepodobna było uczynić; teraz wczoraj, w sobotę zatem Halka, a następnie inne opery będą przedstawiane. P. Friderici Jakowicka ma ustaloną sławę pierwszorzędnej śpiewaczki. I wczoraj też dowiodła tego. Niezależnie się za kompetentnych do szczegółowego ocenienia jej śpiewu — możemy tylko podzielić się wrażeniami. Byliśmy pospolu z publicznością uniesieni. — Sopran czysty, silny, metaliczny, przechodzący swobodnie od najniższych do najwyższych tonów — przymięt gęstą artyzmy i dystynkcy — oto zalety p. Jakowickiej. Publiczność też zachwycona obasywała ją nieustannie oklaskami a wywołania nie miały końca — doreczono jej przymięt wspaniałe bukiety. Słowem, sława, jaka ją poprzedzała, sądząc z wczorajszego występu, słusznie jej się przynależała.

— **Na Warte,** książkę zbiorową dla ks. Bazyńskiego, otrzymaliśmy od pp. Grabowskiej z Gorzowa, Szmitochowskiego z Borku, Adama Wysockiego z Wysławina po 1 tal., razem złożono dotąd na ręce nasze na 179 egz.

— **Na „Wartę,”** książkę zbiorową, złożyli na ręce p. dr. Rzepeckiego pp. Ant. Stark i Teresa Gex z Poznania, ks. St. Januszewski z Żnina, ks. Osinski z Świątkowa, ks. Cwikliński i Fl. Garczyński z Górczyna, N. Garczyński z Gniezna, ks. Jaskulski z Świeżyc, Swinarski z Górczyna, Kazimira Sielwicz z Radłowa.

— **Na księży Unitów** złożono dotąd na ręce nasze tal. 30, sgr. 20, gul. 6 — dalsze w tym względzie datki chętnie przyjmujemy.

— **Ukonstytuowanie** nowego niemieckiego towarzystwa pożyczkowego jest bliższym. Liczba zgłaszających się do wstąpienia osób powiększa się podobno z dniem każdym a z stron rozmaitych ofiarowano towarzystwu podobno już znaczne kapitały.

— **Falszywe dwudziestofenygówki** są już w obiegu; poznać zaś je łatwo po słabo oddzielnym orł, złym bruku a szczególnie po tym, że są cieńsze od prawdziwych.

— **Dnia onegdajszego** uderzył w Krzyżu nadchodzący z Starogrodu pociąg osobowy na stojącej przed dworcem tamtejszym inny pociąg osobowy. Zgrazdona przez to strata ma być dość znaczna; z osób w wagonach siedzących żadna jednak szwanku nie poniosła.

— **Komisaryczny nadinspektor** celny, asesor regencyjny Kolbe w Łemierze objął posadę radcy przy tutejszej prowincjonalnej dyrekcji poborowej; radca regencyjny Thienell przy tutejszej prowincjonalnej dyrekcji poborowej przeniesiony został jako fiskal stęplowy do Bydgoszczy a pozastawowy sędzia powiatowy, Loehning z Manstela mianowany asesorem objął komisaryczny zarząd posady tutejszego fiskala stęplowego i przełożonego w urzędzie spadkowo-podatkowym.

— **Na kolei poznańsko-toruńskiej** wyskoczył we wtorek po południu wagon jeden pociągu osobowego z szyn, który jednak natychmiast uprzątnięto.

— **Tęgoż dnia** zapaliła się w domu pewnym przy Jeznickiej ulicy belka; pożar ztąd powstały zgazono jednak natychmiast.

— **W tutejszym prowincjonalnym zakładzie** akuserek rozpoczęcie się kursa niemieckiego dnia 2 listopada r. b. a trwać będzie pięć miesięcy do końca marca 1875 r. Uszenie, kształtujące się własnym kosztem, opłacają przy wstępie 62 tal., pobierające zaś wsparcie rządowe 19 tal.

— **Z powodu wieku** podeszłego i choroby odebrana została inspekcya lokalna nad katolickimi szkołami jego parafii ks. proboszczowi Rutkowskiemu z Pleszewa w dekanacie zbąszyńskim i aż do dalszego rozporządzenia oddana powiatowemu inspektorowi Sprille w Międzyrzeczu; tak samo odebrana została inspekcya ks. proboszczowi Bogusiewiczowi w Ostrowie w dekanacie powidzkim i powierzona powiatowemu inspektorowi szkolnemu dr. Hippauf w Wroni; dalej odebrana została inspekcya ks. Sajdakowi w Mądrem w dekanacie średzkim na własne jego żądanie a powierzona temż samemu powiatowemu inspektorowi, nareszcie ks. proboszczowi Chmielewskiemu w Pogrzybowa w dekanacie koźmiskim i oddana powiatowemu inspektorowi Lux w Ostrowie.

— **Kalendarz.** Jutro w piątek dnia 24 kwietnia Jęzkiego mecz; w kalendarzu słowników Jęzkiego św. Wschód słońca o godzinie 4 minut 46, zachód o godzinie 7 minut 11.

Dnia 24 kwietnia 1921 ustanowienie biskupstwa w Rydze. — 1428 śmierć Jana Pelki biskupa kujawskiego. — 1440 Władysław III wchodzi do Węgier. — 1528 pożar w Krakowie. — 1578 Stefan Batory urządza mennicę. — 1831 bitwa w Wilejce. — 1831 okólnik wyzwalający Połose do powstania.

PRZYBYLI DO POZNANIA.
dnia 23 kwietnia.

LUZINSKIEGO GRAND HOTEL DE FRANCE. Hr. Dobrzyński z Łowicze, Zakrzewski St. i Madaliński z Królestwa Polsk., Wolszleger z Lwina, Grabski z żoną z Inowrocławia, Parczewski z Obudna, A. Zschech z Torunia.

STERN HOTEL EUROPEJSKI. Bracia Budziszewscy z Iłowa, Robiński z Pleszewa, dr. Lupiński z Gniezna, Ziółkowski z Niechanowa, Wolff z Berlina, Stolpe z Mogunoy, Levy z Zielonogóry, Liebert i prof. dr. J. Caro z Wrocławia, panna Budziszewska z Książek, hr. Gorzeński-Ostrowski z Gembie.

GOSPODARSTWO, HANDEL I PRZEMYSŁ.

— Przy dalszym ciągnięciu 4 klasy 149 król. pruskiej loteryi klasowej padły następujące numery:

1 wygrana 50000 tal. na nr. 36576.
2 wygrane po 2000 tal. na nr. 5632 i 19242.
3 wygrane po 1000 tal. na nr. 3986 4541 6254 7208 10919 12883 13155 15752 16061 67620 17956 18101 19332 21499 25537 28291 29492 33736 34775 36836 41673 42276 45338 46770 48546 56197 57860 58043 58810 58872 59555 66615 67648 69043 71356 73271 75981 80395 87946 88338 89468 i 93963.

61 wygranych po 500 tal. na nr. 370 995 1185 6037 9276 13467 17773 17866 19325 20444 23809 26246 26564 26851 26886 26917 28621 38746 28944 40954 34018 34248 34408 36070 36442 38814 39315 40060 40471 42689 43728 43754 45064 45189 45653 5-058 52473 52775 53727 55629 57182 57206 57303 58078 60345 60701 62216 63630 67550 68363 72983 75491 77127 78785 79269 79431 81581 82734 87297 88452 i 94337.

75 wygranych po 200 tal. na nr. 727 1530 1551 4769 5479 5542 7146 7882 8239 10810 11133 12705 12716 13486 14422 16198 16584 18645 19623 19693 20190 21655 22661 26003 26420 27055 27273 27903 24383 29432 38852 34003 36471 38393 39980 42715 43502 44018 47554 48195 48881 50220 52851 53449 53999 55669 60639 63573 63180 65706 66219 66690 67522 67968 69874 70191 70287 70441 72332 73646 74592 75043 75447 77646 78691 78860 80060 83144 87909 88179 89035 89226 91918 92732 i 93316.

Giełda wrocławska, 22 kwietnia.

Konieczyna czerwona: — posied. —
średnia —, piękna —, wysoko piękna — tal.
Konieczyna biała: — posied. —, śred. —
piękna —, wysoko piękna — tal.

Zyto: per 1000 kilo słabiej; — na kwiecień i kwiec-maj 62½ plac. — maj-czerw. 62 p. — czerw-lipiec 62½ p, lipiec-sierp. 60 ¾, wrz-paźdz. — tal. p.

Pszemica: per 1000 kilo 86 ¾.

Sierp: per 1000 kilo 70 tal. ¾.

Owies: per 1000 kilo na kwiecień —, kwiecień-maj 59½, maj-czer. — tal. p. w końcu — ¾.

Rzep: per 1000 kilo 82 tal. ¾.

Rzepik zimowy per 1000 kilo na marzec-kwiecień — tal. ¾, — tal. p.

Olj rzep. per 100 kilo słabiej; — w miejscu 18½ tal. ¾, na kwiecień i kwiecień-maj 18½ maj-czerwiec 18 p, wrzesień-paźdz. 19½ tal. ¾, i p.

Okowita: za 100 litrów słabiej; w miejscu 22½ tal. ¾, 22½ tal. p, — na kwiecień kwiecień-maj i maj-czer. 22½ p, czerw-lipiec 22½ tal. lipiec-sierpień 23½ p, sierp.-wrzesień 23½ tal. p.

W tal., sgr. i fen. per 100 kilo									
Na targu		piękny		średni		pośl. towar			
tal.	sgr.	tal.	sgr.	tal.	sgr.	tal.	sgr.	tal.	sgr.
9	7	6	8	28	—	8	10	—	—
9	2	6	8	28	—	8	10	—	—
7	4	—	6	20	—	6	6	—	—
7	7	6	6	27	6	6	12	6	—
6	7	—	6	—	—	5	22	6	—
6	12	6	6	2	6	5	22	—	—
8	—	—	7	20	—	6	15	—	—
7	15	—	6	25	—	6	10	—	—
7	15	—	6	25	—	6	10	—	—

Mursa telegraficzna.

SZCZECIN, 23 kwietnia 1874.

Stan powietrza: —
Pszemica: stała; —
na wiosnę 87½ —
na maj-czer. 86½ —
na wrz-paźdz. 81 —
Olj rzep.: słabo —
na kwiecień-maj 17½ —
na jesień 19 —
Okowita: stała —
w miejscu 22½ —
na kwiec-maj 22½ —
na czerw-lipiec 22½ —
na sierp.-wrzesień 23½ —

kurs początk.		kurs końcowy		kurs początk.		kurs końcowy	
90½	81½	90½	81½	64½	9½	109½	—
62	61½	58½	57½	—	—	—	—
18½	18	19½	—	—	—	—	—
22	24	23	4	—	—	—	—

Ostatnie telegramy.

(Z biura Wolfa.)

Monachium, 23 kwietnia. Król przyjmował w dniu wczorajszym nuncjusza Meglia w audyencyi pożegnalnej. Komisya sprawiedliwości oświadczyła się za ślubami cywilnymi.

Paryż, 23 kwietnia. Z wiarogodnego źródła donoszą, że hr. Chambord nie przyjedzie w przyszłym miesiącu do Francji. — Wedle wiadomości od hiszpańskiej granicy ogłosił dowódca karlistów Guipuscoa, miasta Saint Sebastian, Renteria i Irun w stanie blokady i zagroził karą śmierci każdemu, ktoby pomienionym miastom chciał dostarczyć żywności.

Rzym, 22 kwietnia. W Izbie niższej toczyły się dalsze obrady nad budżetem, szczególnie zaś nad trzema projektami do praw, obiecujących dochód 50 milionów. P. Minghetti broniąc projektów podniósł, że włoska kolj południowa zmniejszy budżet w 1874 r. o 35, a w 1875 r. o 25 milionów. W końcu prosił

Sprzedaż konieczna.

Nieruchomości gospodarza **Wojciecha i Teofil** małżonków **Jambier** położone w **Miatkach** pod liczbą 14 ulegające ogólnej sędziawicy 179 hektarów 78 arów 30 kwadratowych metrów opodatkowaniu gruntowemu, wzięta co do dochodu czystego 224,36 talarami do podatku gruntowego a co do wartości budynków pod względem ich użytku 120 talarami do podatku budynkowego, ma być w drodze koniecznej sprzedaży (2410)

dnia 3 lipca 1874
z rana o godz. 11-tęj

w miejscu zwykłych posiedzeń sądowych sprzedana a wyrok co do oddzielenia lub odmówienia przysądzenia po odbytu terminie natychmiast ogłoszony.

Wyciąg z wykazu podatkowego, stan hipoteczny, taksy i inne też nieruchomości dotyczące wykazania, które każdemu interesowanemu w snbniejszych złożyć wolno, tudzież inne jakie szczegółowe warunki można w biurze III przejrzeć.

Równocześnie wzywają się wszyscy ci, którzy praw własności lub innych bądź realnych, zahipotekowania w księdze wieczystej wymagających lecz niezahipotekowanych na innych osobach chcą dochodzić, ażeby je pod umiunknieniem prekluzji najpóźniej w terminie licytacyjnym ogłosili.

Gniezno, dnia 13 kwietnia 1874.

Królewski sąd powiatowy

Sędzia subhastacyjny.

WYROBY
bydgoskich młynów handlu morskiego.

(2412)		za centnar netto	
Mąka pszenna	I	6	tal. 14 sgr.
do	II	6	— „ 14 „
do	III	4	— „ 16 „
Mąka na paszę	2	14	— „ 14 „
Otręby	1	28	— „ 28 „
Mąka rżana	I	4	— „ 28 „
do	II	4	— „ 18 „
do	III	3	— „ 14 „
do do pieczenia domow.	4	16	— „ 16 „
mąka razowa	3	18	— „ 18 „
na paszę	2	14	— „ 14 „
otręby	2	6	— „ 6 „
Krupy jęczmienne	I	10	— „ 10 „
do	III	7	— „ 18 „
do	V	5	— „ 12 „
Kasza jęczmienna	I	6	— „ 12 „
do	II	5	— „ 24 „
mąka do gotow.	3	14	— „ 14 „
mąka na paszę	2	14	— „ 14 „
Do nabycia przy większych ilościach za odpowiednim rabatem.			

F. W. Biegon
w Bydgoszczy.

Najdelikatniejszą wodę kolonjską po 7½ i 3½ sgr. flakonik poleca (2419) **Jzydor Appel**, Podgórna ul.

Walne Zebranie

Banku ludowego dla Rogoźna i okolicy,
Spółki zapisanej,
odbędzie się
w niedzielę dnia 3-go maja r. b.
o godzinie 4-tęj po południu
w Rogoźnie na sali p. Wieczorka.
Porządek dzienny:

1. Sprawozdanie z zarządu kasy;
2. Wybór trzech nowych członków Rady Nadzorczej w miejsce wylosowanych;
3. Ostateczna uchwała względem ponoszenia kosztów niniejszego ogłoszenia; (2416)
4. Uchwała nad przystąpieniem Banku do Głównego Związku Spółek zarobkowych w Poznaniu;
5. Wniosek członków.

Rogoźno, 22 kwietnia 1874.

Polomski,
Prezes Rady Nadzorczej.

Na dniu 26 kwietnia o godzinie 6 po południu odbędzie się w obery pana Bergera na sali jako w drugą rocznicę **Walne Zebranie Towarzystwa Przemysłowego inowrocławskiego**, na którym odczyta

Dr. Rakowski (5308)

0 wodzie, morzu i skarbach zeń wydobywanych.

Poczęm nastąpić sprawozdania: sekretarza, podskarbiego i bibliotekarza. Wstęp na salę zlt., nieogranicza się szczerobliwości. O liczny udział uprasza

Dyrekcya.

Nakładem naszym wyszła książka do nabożeństwa: (2409)

Skarby niebieskie dla wszystkich katolików

o małym formacie broszur, 15 sgr.

Księgarnia **G. P. Aderholz** w Wrocławiu.

A. Krzyżanowski,
jeden na Poznań i okolice upoważniony. Iwarde mydło poleca Jzydor Appel Podg. ul.

50 tomów

powieści polskich poleca księgarnia **Edmunda Calliera** za cenę zniżoną z 40 na

10 talarów.

W auli miejs. szkoły średniej
Mała Rycerska ulica.

Codziennie od 10 godziny przed do 6 godziny po południu

Wystawa (2347)

Hanns'a Makarta

obrazów Abundantia

w okazach oryginalnych.

W sobotę 25 bm. wieczorem od godz. 7½—9 przy oświetleniu gazowym.

Przy niepomysłnem powietrzu następnego wieczora.

Bilety do nabycia w księgarni **Józefa Jolowicza** i lokalu wystawy.

A. Kretschmann

za Dębińską bramą Nr. 6

połącza nowo urządzoną

restauracya, kregielnia

oraz wszelkie piwa, jako też i swój zakład **kapielowy**, który od lat 20 przeszło istnieje pod firmą Klopsch. (2429)

Wiedenskie obuwie

dla mężczyzn dam i dzieci poleca w największym doborze po najtańszych cenach (2371)

A. Apolant,
Nowa ulica.
Polecenia z miejscowe i reparaacje uskuteczniają się punktualnie.

Subjekt,

24 lat mający, z prowadzeniem książek, z oboma językami krajowemi i handlem **korzeni, win i żelaza** obeznany, dobre świadectwa posiadający poszukuje od 1 lipca miejsca. O łaskawe oferty uprasza pod literami **G. B.** 24 poste restante **Smigiel.** (2415)

ESENCYA

z Salsaparyli Colbert.

Jeden z najdawniejszych i najsukcesowniej-
szych środków roślinnych, krew czyszczących,
w chorobach złego przymiotu (syficznych)
zanieczyszczeniu krwi i wyrzutach na ciele.
Metoda użycia w polskim języku. Dostać mo-
żna w Paryżu w aptece p. Colbert w passa-
żu Colbert, Nr. 7 et 8. — Stady główne dla
Królestwa Polskiego u pp. Gallego i Spiessa
w Warszawie, w Poznaniu w aptece Dra
Mankiewicza. (32)

D. M. Osborne & Co.

Wystawa machin

Wrocław, Zwingerplatz 2.
Ceres-Burdick, Kirby skombino-
wane i Kirby dwukółne, żniwiar-
ki do traw i zbóż. Katalogi na ży-
czenie bezpłatnie. (2383)

Drelich na wańtuchy,
plachty do rzepiu,
miechy do zboża
poleca jak najtaniej (2386)

Ludwik J. Löwinoohn,

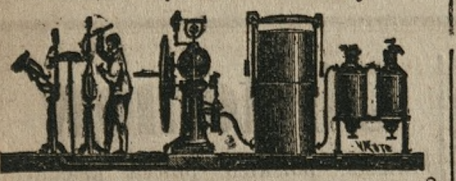
84. Rynek 84.

Parasoliki
En tout cas
wachtarze wiosenne
w największym wyborze. (H 227 a.)

Kapelusze
nowości 1874
płóciowe, materyalne, je-
dwabne i słomkowe
po jak najniższych cenach
potrzeby podrózne
(2417) każdego rodzaju
w handlu towarów galanterijnych
S. Neumann'a
Hôtel du Nord — Wilhelmowski pl. 3.

Królewiecka loterya koni
Ciągnięcie 20 maja 1874. 2250 wy-
granych. Wygrane główne: 7 koni-
pnych pięknych ekwipażów, jako pier-
wsza: nader elegancka czwórka z
landara. 4 pary cugowców i 22
wierzchowców. Losy po 3 marki (1 tal.)
do nabycia u panów **J. Ruchke** i u
H. Tilsnera w Poznaniu. (2153)

MASZYNY NIEUSTANNE
do wyrabiania
napoi gazowych
wszelkiego gatunku
wody sodowej, limonady, win musujących,
soda-water, nasycając gazem piwa i cydru.
Dyplom honorowy,
medal złoty i wielki medal złoty na wysta-
wach w Lyonie i w Moskwie 1872 Medal po-
stepu (równy ważny wielkiemu medalowi zło-
temu) na wystawie wiedeńskiej.

Sifony
o wielkiej i małej
tłoczni, owalne i
walcowe, wyprobo-
wane pod ciśnieniem
20 atmosfer
Proste, trwałe i ta-
we do czyszczenia
Cyna 1-go gatunku szkło kryształowe.
J. Hermann-Lachapelle
Fabrykant-Mechanik 144, ulica du Faubourg
Poissonnière, Paryż. (36)
Posyłka bezpłatna prospektów szczegółowych.
Posyłka bezpłatna Podręcznika napoi gazo-
wych wydane i opatrzone pieczęcią przez
J. Hermann — Lachapelle. Cena 5 franków.
Sprawdzać można w Poznaniu za pośred-
nictwem Dr. Mankiewicza, aptekarza.

Lejarnia żelaza i fabryka machin

Urbanowski, Romocki & Co.

poleca tak do nowych jak i do dawniej zbudowanych gorzelni

aparaty Henze'go

do gotowania kartofli, tudzież kadzie zacierne i miesza-
dla do nich z urządzeniem do chłodzenia wodą. (2349)

Nauczycielka Polka, muzykalna po-
sukuje miejsca od 1 lipca lub sierpnia; o listy
uprasza się pod lit. O. B. 120 franco poste
restante **Poznań.** (4422)

PRODUITS HYGIENIQUES
DU DOCTEUR DELABARRE

WAZNE ZAWIADOMIENIE

Każdy flakonik Syropu Delabarre, tak
zwanego SYROPU DO ZĘBÓW, którym się
nacierają zęby małych dzieci dla ułatwienia
wyrznięcia się zębów, jeżeli nieopatrzony
podpisem D^{ra} DELABARRE, jest
fałszerstwem i naśladowstwem.

Papka higieniczna, pożywna dla
małych dzieci, starców, osób osłabionych, i
powracających do zdrowia.
Kit do Zębów z Gutta-Perki,
bardzo łatwy i dogodny do plombowania
zębów spróchniałych samym sobie.
**Mixtura osuszająca i chlorofo-
niczna**, do osuszania zębów spróchniałych
przed rąplowaniem.

PARYŻ—Skład główny przy ulicy Mont-
martre, 4. — Dostać można: w WARSZAWIE
w składach materiałów aptecznych PP. Gal-
lego i Spiessa; w WILNIE w składach PP.
Gruźewskiego i Chrościckiego; w KRAKOWIE
w aptece Braci Marciniaków; w KRAKOWIE
w aptece P. Trauczyńskiego; w LWOWIE
i w POZNANIU w aptekach PP. Mikolascha
i D^{ra} Mankiewicza.

Do sprzedania z wolnej ręki

wieś rycerska Mielżyn, (stacja pocztowa) powiat gnieźnieński, oddalona
od dworca w Gnieźnie 3 mile, od dworca Września (nowo budującego się) 1 1/2
mili. Obszar móg 2000, w tym 100 móg dwusiecznych łak. Budynek w do-
brzym stanie, inwentarz żywy i martwy w komplecie. Zaliczki potrzeba około
50,000 tal. (2431)

**Centralne biuro re-
komendacyjne**

Szkólna ulica Nr. 4

ma do umieszczenia **guwernantki, gospodarzy, gorzelanych,**
leśników itd.

Drelich na wańtuchy
poleca jak najtaniej (2424)

A. Birner,
Rynek Nr. 62.

W Dom. Dominowo pod
**Środą zamówić można je-
szcze 800 sztuk jaj**
bażanich. (2426)

Obwieszczenie.

Z powodu zwinienia gospodarstwa
sprzedane będą przez publiczną licy-
tację w **czwartek dnia 30**
kwietnia r. b. na probostwie w
Raszkowie żywe i martwe inwen-
tarze, jako to: (2397)

**14 sztuk bydła, 4 ko-
nie, wozy, brony, plu-
gi i t. p.**

za natychmiastową zapłatą.

Raszków, d. 19 kwietnia 1874.

Ks. Jagielski.

Piękne masło stołowe codziennie
świeżo poleca (2427)

A. Wuttke, Wodna ulica 89.

Wczwart. d. 21 maja 1874
z południa o 1 godzinie

przedawac będzie podpisana z powo-
du śmierci męża i zaniechania dzie-
rzawy drogą

aukcji publicznej

holenderskiej.

eiderstadzkiej i

allgäuerkiej i

Shorthorn-

skiej rasy.

Prócz tego są do sprzedania z wol-
nej ręki: (2413)

1. 10—12 sztuk 6—10 miesięcznych

jałowic.

2. 6 sztuk młodych **wółków**

cugowych.

3. 5 sztuk prośnych **macior**, kier-
noz **ras Yorkshir.**

4. 200 sztuk do chowu wybranych

owiec merynosów da-

jających czesankę.

około 60 sztuk 4—5 miesięcy ma-

jących **jagniąt macior**

około 50 sztuk 4—5 miesięcy ma-

jących **jagniąt skopów**

około 50 sztuk młodych **tryków**

„ 90 „ **skopów tucznych.**

Trzoda owcza, pierwotnie rasy ele-
ktoralfnej, hodowana była od r. 1867

z trykami Rambouillet z owczarni za-

rodowej w Czajcach i powyższe 200

macior zdatne były bardzo do

założenia owczarni zarodowej.

Programy przesyłają się na życzenie.

Mittel-Schreibersdorf

Lauban w Ślązku, 18 kwietn. 1874.

Agnieszka Ritthausen

Poszukuje miejsca (2430)

kasyer

na wieś, dobrze obeznany z prowadzeniem
książek, korespondencją itd. z zaszczytnymi
rekomendacjami i świadectwami, zaraz lub
od św. Jana. Nadesłać prosi listy pod lit.
W. S. do eksp. Dziennika Poznańskiego
Nr. 2430.

Przesiedliłem się z Grodziska
do **Poznania** (Półwiejska ul.
32 na parterze) i podejmuję — jak
dotąd wykonywanie wszelkiego ro-
dzaju prac **mierniczych t. j.**
rozmiarów, podziałów,
niwelacji - drenowania
i t. d. (2369)

Poznań, w kwietniu 1874.

Józef Krenz,

Miernik rządowy i inżynier cyw.

Na zbliżający się czas (2407)

prania owiec

polecam się do wykonywania i reparacji

sikawek,

przekazując **tanio** ceny i dobrą robotę

Roman Leporowski,

Poznań, św. Wojciech Nr. 40.

Podpisane dominium ma

na sprzedaż:

1. 35 sztuk **macior** do

chowu zdatnych, **Ram-**

bouilletów pełnej krwi.

2. 120 sztuk **macior** do

chowu zdatnych, **Ram-**

bouilletów pół i trzy

czwarte krwi.

3. 43 sztuk **macior** do

chowu zdatnych **krzyżo-**

wanych z pomorską rasą

wiejską i trykami Lin-

colnshir.

4. 10 sztuk **jagniąt macio-**

rek rasy ostatniej.

Kiornoz Yorkshir i Lin-

colnshir są znowu na

sprzedaż. (2414)

Dom. Czajcze

pod **Wysoką**

per **Białosławie** 16 kwietnia 1874.

Ritthausen.

Wieś Zaborowo w śremskim
powiecie, 1 mili od szosy i 1/2 mili
budującej się kolejpołożona, 2407 mórg
arealu, ziemia pszenna, 1 k dwukośnych
600 mórg, jest do sprzedania w każdym
czasie, pośrednictwo agenta dozwolone
(2309)

Dom. Dominowo pod
Środą ma na sprzedaż
9 sztuk wołów tu-
cznych. (2425)

Dom. Wonieś

pod **Starym Bojanowem**

ma na sprzedaż dwa do rozpłod-

zdatne (2358)

buhaje

rasy **Angelskiej** i dwa do ro-

płodu zdatne

kiernoz

rasy **Yorkshir.** Na św. Jan

będzie takowe miało do sprzedania

kiernoz i prosięta

też rasy.

Dominium Koso-

sowo pod **Gostyni**

ma na sprzedaż

prosięta

wielkiej rasy **angielskiej.** (2226)

Rządca gospodarczy

bezzenny wolny od wojskowej, z rekom-

endacją z obecnego miejsca, poszukuje posady

od św. Jana. Łaskawe oferty **posła-
stante** **Żnin L. A. B. Nr. 125.**

(2411)

Urzędników gospo-

darczych, kasyerów itd. z po-

wną rekomendacją wskazuje **M. We-**

sołowski, Wodna ulica Nr. 25.

(2412)

Urzędnik gospodarczy

kawaler, zostający przez 6 lat w jednym

najlepszych gospodarstwach będący od lat 11

w gospodarstwie, które znajduje się w szla-

bie szuka odpowiedniego miejsca od 1 lipca

roz. Zgłoszenia przyjmują ekspedycja **Dzie-**

niennika Pozn. pod **Nr. 2394.** (2394)

Agronom, Polak, bezzenny i wolny

od wojskowej, przez kil-

kanaście lat większymi majątkami samodzi-

nie zarządzający, w dobre świadectwa i re-

komentacje zaopatrzony — obecnie w mie-

scie — poszukuje od św. Jana r. b. odpow-

dniej posady. Adr. wskazuje Administracja

Dziennika Pozn. pod **Nr. 1197.** (1197)

Urzędnik gospodarczy,

kawaler, poszukuje od 1 lipca

posady. Bliższej wiadomości

udzieli **A. Wieczorek**

w **Mroczy.** (2378)

Dominium Mijomice

pod **Kempnem** potrzebuje od 1

lipca r. b. (2376)

pisarza gospodar-

czego i kucharza,

obudów bezzennych; osobiste

przedstawienie konieczne.

Dominium Siedlemin

pod **Jarocinem** potrzebuje od 1

lipca r. b. (2374)

kucharza, kawalera.

Kucharz **K. Wrzesiński** w Śla-

woszewie pod **Kotłinem** ży-

ci sobie przyjął odpowiednie miejsce od

lipca r. b. w **Księstwie lub Królestwie**

Polskim. (2400)

Kurs papierów na giełdach berlińskiej i poznańskiej.

Berlin, 22 kwietnia.			Poznań, 23 kwietnia.		
Niemieckie papiery.			Papiery pruskie.		
Dobrow. poz. państw.	4 1/2	101 1/2 p.	Pruska poz. ukonsolid.	4 1/2	97 1/2 p.
Prus. kol. ukonsolid.	4 1/2	106 1/2 p.	dito dito.	4 1/2	107 p.
dito dito	4 1/2	99 p.	Bergsko-march. ak. z.	4 1/2	100 p.
Obli. dług państwa	3 1/2	92 1/2 p.	Balsko-żóraw. gub. ak. z.	4 1/2	98 p.
Prem. poz. państw. z 1855	3 1/2	123 1/2 p.	dito akcyje tyt.	6	— p.
Listy zast. wachodnio-pruskie	3 1/2	86 1/2 p.	dito obligacye tyt.	6	— p.
dito	4 1/2	98 1/2 p.	Austr. noty bank.	4 1/2	99 1/2 p.
dito	4 1/2	102 1/2 p.	dito renta papierowa	4 1/2	62 p.
dito	5	— p.	Austr. renta srebrna	4 1/2	66 1/2 p.
List zast. pozn. (nowe)	4 1/2	94 1/2 p.	Pols. lik. listy	4 1/2	67 p.
dito dla szlaskie	3 1/2	83 1/2 p.	Ros. listy zast. na grn	5	90 p.
dito lit. A.	4 1/2	— p.	Ros. amer.-poz. z 1870	5	— p.
dito nowe	4 1/2	— p.	dito 1871	5	— p.
Zachodnio-pruskie	3 1/2	84 1/2 p.	Ros. noty bank.	4 1/2	94 1/2 p.
dito	4 1/2	96 1/2 p.	Akcyje przemysłowe.		
dito	4 1/2	102 1/2 p.	Centr. bank bud. Berlin	5	60 p.
dito II serya	5	109 p.	Berliń. kantor drzewa	4 1/2	89 p.
dito nowe	4 1/2	95 p.	Huta Hoerder	5	— p.
dito	4 1/2	102 1/2 p.	Stowarzysz. immobil.	4 1/2	84 p.
Listy rent. poznańskie	4 1/2	97 p.	Huta Lauchhammer	5	— p.
dito pruskie	4 1/2	97 p.	dito Laura	5	166 p.
dito szlaskie	4 1/2	87 1/2 p.	dito Marienhütte	5	— p.
Akcyje bankowe.			Pozn. bro. (Feldschloss)	—	— p.
Bergsko-march. bank	4 1/2	79 1/2 p.	dito bank budowl.	—	— p.
Berliński bank (stare)	4 1/2	77 1/2 p.	Huta Redenhütte	5	— p.
dito dito (nowe)	4 1/2	80 1/2 p.	Akcyje bankowe.		
Berliński stowarz. bank	5	84 1/2 p.	Berl. stowarz. bank.	4 1/2	82 p.
dito dito kasowe	4 1/2	274 p.	dito dysk. komand.	5	172 p.
Berliński bank lombard	5	3 1/2 p.	Wrocław, bank dyskon.		
Wrocław, bank dyskon.	4	82 1/2 p.	Poznań, 23 kwietnia.		
Akcyje przemysłowe.			Papiery pruskie.		
Berliński kantor drzewa	4	89 1/2 p.	Pruska poz. ukonsolid.	4 1/2	97 1/2 p.
Stowarzysz. immobil.	5	84 1/2 p.	dito dito.	4 1/2	107 p.
Huta Lauchhammer	5	— p.	Bergsko-march. ak. z.	4 1/2	100 p.
dito Laura	5	166 p.	Balsko-żóraw. gub. ak. z.	4 1/2	98 p.
dito Marienhütte	5	— p.	dito akcyje tyt.	6	— p.
Pozn. bro. (Feldschloss)	—	— p.	dito obligacye tyt.	6	— p.
dito bank budowl.	—	— p.	Austr. noty bank.	4 1/2	99 1/2 p.
Huta Redenhütte	5	— p.	dito renta papierowa	4 1/2	62 p.
Akcyje bankowe.			Austr. renta srebrna	4 1/2	66 1/2 p.
Berl. stowarz. bank.	4 1/2	82 p.	Pols. lik. listy	4 1/2	67 p.
dito dysk. komand.	5	172 p.	Ros. listy zast. na grn	5	90 p.
Wrocław, bank dyskon.			Ros. amer.-poz. z 1870	5	— p.
Poznań, 23 kwietnia.			dito 1871	5	— p.
Papiery pruskie.			Ros. noty bank.	4 1/2	94 1/2 p.
Pruska poz. ukonsolid.	4 1/2	97 1/2 p.	Akcyje przemysłowe.		
dito dito.	4 1/2	107 p.	Centr. bank bud. Berlin	5	60 p.
Bergsko-march. ak. z.	4 1/2	100 p.	Berliń. kantor drzewa	4 1/2	89 p.
Balsko-żóraw. gub. ak. z.	4 1/2	98 p.	Huta Hoerder	5	— p.
dito akcyje tyt.	6	— p.	Stowarzysz. immobil.	4 1/2	84 p.
dito obligacye tyt.	6	— p.	Huta Lauchhammer	5	— p.
Austr. noty bank.	4 1/2	99 1/2 p.	dito Laura	5	166 p.
dito renta papierowa	4 1/2	62 p.	dito Marienhütte	5	— p.
Austr. renta srebrna	4 1/2	66 1/2 p.	Pozn. bro. (Feldschloss)	—	— p.
Pols. lik. listy	4 1/2	67 p.	dito bank budowl.	—	— p.
Ros. listy zast. na grn	5	90 p.	Huta Redenhütte	5	— p.
Ros. amer.-poz. z 1870	5	— p.	Akcyje bankowe.		
dito 1871	5	— p.	Berl. stowarz. bank.	4 1/2	82 p.
Ros. noty bank.	4 1/2	94 1/2 p.	dito dysk. komand.	5	172 p.
Akcyje przemysłowe.			Wrocław, bank dyskon.		
Centr. bank bud. Berlin	5	60 p.	Poznań, 23 kwietnia.		
Berliń. kantor drzewa	4 1/2	89 p.	Papiery pruskie.		
Huta Hoerder	5	— p.	Pruska poz. ukonsolid.	4 1/2	97 1/2 p.
Stowarzysz. immobil.	4 1/2	84 p.	dito dito.	4 1/2	107 p.
Huta Lauchhammer	5	— p.	Bergsko-march. ak. z.	4 1/2	100 p.
dito Laura	5	166 p.	Balsko-żóraw. gub. ak. z.	4 1/2	98 p.
dito Marienhütte	5	— p.	dito akcyje tyt.	6	— p.
Pozn. bro. (Feldschloss)	—	— p.	dito obligacye tyt.	6	— p.
dito bank budowl.	—	— p.	Austr. noty bank.	4 1/2	99 1/2 p.
Huta Redenhütte	5	— p.	dito renta papierowa	4 1/2	62 p.
Akcyje bankowe.			Austr. renta srebrna	4 1/2	66 1/2 p.
Berl. stowarz. bank.	4 1/2	82 p.	Pols. lik. listy	4 1/2	67 p.
dito dysk. komand.	5	172 p.	Ros. listy zast. na grn	5	90 p.
Wrocław, bank dyskon.			Ros. amer.-poz. z 1870	5	— p.
Poznań, 23 kwietnia.			dito 1871	5	— p.
Papiery pruskie.			Ros. noty bank.	4 1/2	94 1/2 p.
Pruska poz. ukonsolid.	4 1/2	97 1/2 p.	Akcyje przemysłowe.		
dito dito.	4 1/2	107 p.	Centr. bank bud. Berlin	5	60 p.
Bergsko-march. ak. z.	4 1/2	100 p.	Berliń. kantor drzewa	4 1/2	89 p.
Balsko-żóraw. gub. ak. z.	4 1/2	98 p.	Huta Hoerder	5	— p.
dito akcyje tyt.	6	— p.	Stowarzysz. immobil.	4 1/2	84 p.
dito obligacye tyt.	6	— p.	Huta Lauchhammer	5	— p.
Austr. noty bank.	4 1/2	99 1/2 p.	dito Laura	5	166 p.
dito renta papierowa	4 1/2	62 p.	dito Marienhütte	5	— p.
Austr. renta srebrna	4 1/2	66 1/2 p.	Pozn. bro. (Feldschloss)	—	— p.
Pols. lik. listy	4 1/2	67 p.	dito bank budowl.	—	— p.
Ros. listy zast. na grn	5	90 p.	Huta Redenhütte	5	— p.
Ros. amer.-poz. z 1870	5	— p.	Akcyje bankowe.		
dito 1871	5	— p.	Berl. stowarz. bank.	4 1/2	82 p.
Ros. noty bank.	4 1/2	94 1/2 p.	dito dysk. komand.	5	172 p.
Akcyje przemysłowe.			Wrocław, bank dyskon.		
Centr. bank bud. Berlin	5	60 p.	Poznań, 23 kwietnia.		
Berliń. kantor drzewa	4 1/2	89 p.	Papiery pruskie.		
Huta Hoerder	5	— p.	Pruska poz. ukonsolid.	4 1/2	97 1/2 p.
Stowarzysz. immobil.	4 1/2	84 p.	dito dito.	4 1/2	107 p.
Huta Lauchhammer	5	— p.	Bergsko-march. ak. z.	4 1/2	100 p.
dito Laura	5	166 p.	Balsko-żóraw. gub. ak. z.	4 1/2	98 p.
dito Marienhütte	5	— p.	dito akcyje tyt.	6	— p.
Pozn. bro. (Feldschloss)	—	— p.	dito obligacye tyt.	6	— p.
dito bank budowl.	—	— p.	Austr. noty bank.	4 1/2	99 1/2 p.
Huta Redenhütte	5	— p.	dito renta papierowa	4 1/2	62 p.
Akcyje bankowe.			Austr. renta srebrna	4 1/2	66 1/2 p.
Berl. stowarz. bank.	4 1/2	82 p.	Pols. lik. listy	4 1/2	67 p.
dito dysk. komand.	5	172 p.	Ros. listy zast. na grn	5	90 p.
Wrocław, bank dyskon.			Ros. amer.-poz. z 1870	5	— p.
Poznań, 23 kwietnia.			dito 1871	5	— p.
Papiery pruskie.			Ros. noty bank.	4 1/2	94 1/2 p.
Pruska poz. ukonsolid.	4 1/2	97 1/2 p.	Akcyje przemysłowe.		
dito dito.	4 1/2	107 p.	Centr. bank bud. Berlin	5	60 p.
Bergsko-march. ak. z.	4 1/2	100 p.	Berliń. kantor drzewa	4 1/2	89 p.
Balsko-żóraw. gub. ak. z.	4 1/2	98 p.	Huta Hoerder	5	— p.
dito akcyje tyt.	6	— p.	Stowarzysz. immobil.	4 1/2	84 p.
dito obligacye tyt.	6	— p.	Huta Lauchhammer	5	— p.
Austr. noty bank.	4 1/2	99 1/2 p.	dito Laura	5	166 p.
dito renta papierowa	4 1/2	62 p.	dito Marienhütte	5	— p.
Austr. renta srebrna	4 1/2	66 1/2 p.	Pozn. bro. (Feldschloss)	—	— p.
Pols. lik. listy	4 1/2	67 p.	dito bank budowl.	—	— p.
Ros. listy zast. na grn	5	90 p.	Huta Redenhütte	5	— p.
Ros. amer.-poz. z 1870	5	— p.	Akcyje bankowe.		
dito 1871	5	— p.	Berl. stowarz. bank.	4 1/2	82 p.
Ros. noty bank.	4 1/2	94 1/2 p.	dito dysk. komand.	5	172 p.
Akcyje przemysłowe.			Wrocław, bank dyskon.		
Centr. bank bud. Berlin	5	60 p.	Poznań, 23 kwietnia.		
Berliń. kantor drzewa	4 1/2	89 p.	Papiery pruskie.		
Huta Hoerder	5	— p.	Pruska poz. ukonsolid.	4 1/2	97 1/2 p.
Stowarzysz. immobil.	4 1/2	84 p.	dito dito.	4 1/2	107 p.
Huta Lauchhammer	5	— p.	Bergsko-march. ak. z.	4 1/2	100 p.
dito Laura	5	166 p.	Balsko-żóraw. gub. ak. z.	4 1/2	98 p.
dito Marienhütte	5	— p.	dito akcyje tyt.	6	— p.
Pozn. bro. (Feldschloss)	—	— p.	dito obligacye tyt.	6	— p.
dito bank budowl.	—	— p.	Austr. noty bank.	4 1/2	99 1/2 p.
Huta Redenhütte	5	— p.	dito renta papierowa	4 1/2	62 p.
Akcyje bankowe.			Austr. renta srebrna	4 1/2	66 1/2 p.
Berl. stowarz. bank.	4 1/2	82 p.	Pols. lik. listy	4 1/2	67 p.
dito dysk. komand.	5	172 p.	Ros. listy zast. na grn	5	90 p.
Wrocław, bank dyskon.			Ros. amer.-poz. z 1870	5	— p.
Poznań, 23 kwietnia.			dito 1871	5	— p.
Papiery pruskie.			Ros. noty bank.	4 1/2	94 1/2 p.
Pruska poz. ukonsolid.	4 1/2	97 1/2 p.	Akcyje przemysłowe.		
dito dito.	4 1/2	107 p.	Centr. bank bud. Berlin	5	60 p.
Bergsko-march. ak. z.	4 1/2	100 p.	Berliń. kantor drzewa	4 1/2	89 p.
Balsko-żóraw. gub. ak. z.	4 1/2	98 p.	Huta Hoerder	5	— p.
dito akcyje tyt.	6	— p.	Stowarzysz. immobil.	4 1/2	84 p.
dito obligacye tyt.	6	— p.	Huta Lauchhammer	5	— p.
Austr. noty bank.	4 1/2	99 1/2 p.	dito Laura	5	166 p.
dito renta papierowa	4 1/2	62 p.	dito Marienhütte	5	— p.
Austr. renta srebrna	4 1/2	66 1/2 p.	Pozn. bro. (Feldschloss)	—	— p.
Pols. lik. listy	4 1/2	67 p.	dito bank budowl.	—	— p.
Ros. listy zast. na grn	5	90 p.	Huta Redenhütte	5	— p.
Ros. amer.-poz. z 1870	5	— p.	Akcyje bankowe.		
dito 1871	5	— p.	Berl. stowarz. bank.	4 1/2	82 p.
Ros. noty bank.	4 1/2	94 1/2 p.	dito dysk. komand.	5	172 p.
Akcyje przemysłowe.			Wrocław, bank dyskon.		
Centr. bank bud. Berlin	5	60 p.	Poznań, 23 kwietnia.		
Berliń. kantor drzewa	4 1/2	89 p.	Papiery pruskie.		
Huta Hoerder	5	— p.	Pruska poz. ukonsolid.	4 1/2	97 1/2 p.
Stowarzysz. immobil.	4 1/2	84 p.	dito dito.	4 1/2	107 p.
Huta Lauchhammer	5	— p.	Bergsko-march. ak. z.	4 1/2	100 p.
dito Laura	5	166 p.	Balsko-żóraw. gub. ak. z.	4 1/2	98 p.
dito Marienhütte	5	— p.	dito akcyje tyt.	6	— p.
Pozn. bro. (Feldschloss)	—	— p.	dito obligacye tyt.	6	— p.
dito bank budowl.	—	— p.	Austr. noty bank.	4 1/2	99 1/2 p.
Huta Redenhütte	5	— p.	dito renta papierowa	4 1/2	62 p.
Akcyje bankowe.			Austr. renta srebrna	4 1/2	66 1/2 p.
Berl. stowarz. bank.	4 1/2	82 p.	Pols. lik. listy	4 1/2	67 p.
dito dysk. komand.	5	172 p.	Ros. listy zast. na grn	5	90 p.
Wrocław, bank dyskon.			Ros. amer.-poz. z 1870	5	— p.
Poznań, 23 kwietnia.			dito 1871	5	— p.
Papiery pruskie.			Ros. noty bank.	4 1/2	94 1/2 p.
Pruska poz. ukonsolid.	4 1/2	97 1/2 p.	Akcyje przemysłowe.		
dito dito.	4 1/2	107 p.	Centr. bank bud. Berlin	5	60 p.
Bergsko-march. ak. z.	4 1/2	100 p.	Berliń. kantor drzewa	4 1/2	89 p.
Balsko-żóraw. gub. ak. z.	4 1/2	98 p.	Huta Hoerder	5	— p.
dito akcyje tyt.	6	— p.	Stowarzysz. immobil.	4 1/2	84 p.
dito obligacye tyt.	6	— p.	Huta Lauchhammer	5	— p.
Austr. noty bank.	4 1/2	99 1/2 p.	dito Laura	5	166 p.
dito renta papierowa	4 1/2	62 p.	dito Marienhütte	5	— p.
Austr. renta srebrna	4 1/2	66 1/2 p.	Pozn. bro. (Feldschloss)	—	— p.
Pols. lik. listy	4 1/2	67 p.	dito bank budowl.	—	— p.
Ros. listy zast. na grn	5	90 p.	Huta Redenhütte	5	— p.
Ros. amer.-poz. z 1870	5	— p.	Akcyje bankowe.		
dito 1871	5	— p.	Berl. stowarz. bank.	4 1/2	82 p.
Ros. noty bank.	4 1/2	94 1/2 p.	dito dysk. komand.	5	172 p.
Akcyje przemysłowe.			Wrocław, bank dyskon.		
Centr. bank bud. Berlin	5	60 p.	Poznań, 23 kwietnia.		
Berliń. kantor drzewa	4 1/2	89 p.	Papiery pruskie.		
Huta Hoerder	5	— p.	Pruska poz. ukonsolid.	4 1/2	97 1/2 p.
Stowarzysz. immobil.	4 1/2	84 p.	dito dito.	4 1/2	107 p.
Huta Lauchhammer	5	— p.	Bergsko-march. ak. z.	4 1/2	100 p.
dito Laura	5	166 p.	Balsko-żóraw. gub. ak. z.	4 1/2	98 p.
dito Marienhütte	5	— p.	dito akcyje tyt.	6	— p.
Pozn. bro. (Feldschloss)	—	— p.	dito obligacye tyt.	6	— p.
dito bank budowl.	—	— p.	Austr. noty bank.	4 1/2	99 1/2 p.
Huta Redenhütte	5	— p.	dito renta papierowa	4 1/2	62 p.
Akcyje bankowe.			Austr. renta srebrna	4 1/2	66 1/2 p.
Berl. stowarz. bank.	4 1/2	82 p.	Pols. lik. listy	4 1/2	67 p.
dito dysk. komand.	5	172 p.	Ros. listy zast. na grn	5	90 p.
Wrocław, bank dyskon.			Ros. amer.-poz. z 1870	5	— p.
Poznań, 23 kwietnia.			dito 1871	5	— p.
Papiery pruskie.			Ros. noty bank.	4 1/2	94 1/2 p.
Pruska poz. ukonsolid.	4 1/2	97 1/2 p.	Akcyje przemysłowe.		
dito dito.	4 1/2	107 p.	Centr. bank bud. Berlin	5	60 p.
Bergsko-march. ak. z.	4 1/2	100 p.	Berliń. kantor drzewa	4 1/2	89 p.
Balsko-żóraw. gub. ak. z.	4 1/2	98 p.	Huta Hoerder	5	— p.
dito akcyje tyt.	6	— p.	Stowarzysz. immobil.	4 1/2	84 p.
dito obligacye tyt.	6	— p.	Huta Lauchhammer	5	— p.
Austr. noty bank.	4 1/2	99 1/2 p.	dito Laura	5	166 p.
dito renta papierowa	4 1/2	62 p.	dito Marienhütte	5	— p.
Austr. renta srebrna	4 1/2	66 1/2 p.	Pozn. bro. (Feldschloss)	—	— p.
Pols. lik. listy	4 1/2	67 p.	dito bank budowl.	—	— p.
Ros. listy zast. na grn	5	90 p.	Huta Redenhütte	5	— p.
Ros. amer.-poz. z 1870	5	— p.	Akcyje bankowe.		
dito 1871	5	— p.	Berl. stowarz. bank.	4 1/2	82 p.
Ros. noty bank.	4 1/2	94 1/2 p.	dito dysk. komand.	5	172 p.
Akcyje przemysłowe.			Wrocław, bank dyskon.		
Centr. bank bud. Berlin	5	60 p.	Poznań, 23 kwietnia.		
Berliń. kantor drzewa	4 1/2	89 p.	Papiery pruskie.		
Huta Hoerder	5	— p.	Pruska poz. ukonsolid.	4 1/2	97 1/2 p.
Stowarzysz. immobil.	4 1/2	84 p.	dito dito.	4 1/2	107 p.
Huta Lauchhammer	5	— p.	Bergsko-march. ak. z.	4 1/2	100 p.
dito Laura	5	166 p.	Balsko-żóraw. gub. ak. z.	4 1/2	98 p.
dito Marienhütte	5	— p.	dito akcyje tyt.	6	— p.
Pozn. bro. (Feldschloss)	—	— p.	dito obligacye tyt.	6	— p.
dito bank budowl.	—	— p.	Austr.		